

14:66

Göteborg
Tuve 70
Stora Holm 1²
Boplatslämning
Inv. nr. 83590

Göteborgs stadsmuseum
Arkeologisk arkivrapport
Nr 1967:18

Ark. Ark. Gbg. Kam.

GÖTEBORGS STADSMUSEI
BIBLIOTEK

Undersökning av boplatslämning vid Stora Holm 1², Tuve sn,
Västergötland.

Under maskinell avbaning av matjord på Stora Holm 1², Tuve sn (ägare Oskar Nybloms sterbhus), stötte lantbrukare Åke Nyblom (Stora Holms säteri, Tuve, Göteborg H, tel. 66 03 06) på rader av stenblock, som han misstänkte tillhöra någon fornlämning. Han satte sig därför i förbindelse med en styrelseledamot i Tuve hembygdsförening, förvaltare Bertel Knutsson (Norum, Tuve, Göteborg H, tel. 66 02 18), vilken underrättade arkeologiska museet den 30 maj. Påföljande dag besöktes platsen. Stensamlingarna kunde ej konstateras härröra från någon fornlämning. Däremot iaktogs fläckar av brandjord med keramik. Den 1 juni begärdes fullmakt för undersökning, vilken utfördes den 3 och 4 juni. I denna deltog förutom undertecknad konservatorsbiträdet G. Lindman. En arbetare ställdes till förfogande genom markägaren, utan kostnad för museet.

Fyndplatsen (bild 1) är belägen på en tämligen hög, trädfri platå söder om Stora Holms säteri. Det aktuella området har intill nyligen varit betesmark - liksom ännu större delen av platån i övrigt. Det har emellertid utarrenderats till Volvo för användning såsom uppställningsplats för bilar. Enligt avtal åligger det markägaren att i erforderlig utsträckning bana av matjorden så att fordonen ställs på ytan av underliggande grus. I samband härmed gjordes de iakttagelser, som ledde till att platsen rapporterades. Fornlämningen Tuve sn nr 15 befinner sig 90 - 100 m SV om fyndplatsen.

De vid besiktningen uppmärksammade brandfläckarna låg tämligen samlat med ett undantag (nr 7 nedan). Därför undersöktes en sammanhängande yta om c:a 100 m² så noggrant, som ansågs försvarligt med hänsyn till fornlämningens art och behovet att få området disponibelt för avsett ändamål. På hela detta område hade matjorden redan bortskrapats, enligt uppgift till ett djup av c:a $\frac{1}{2}$ m. Denna uppgift bestyrktes genom profil, som upptogs i intilliggande orörd mark.

Undersökningen försvårades avsevärt av den omständigheten att maskinens skopa vid avbaningen kommit att ta ganska ojämnt. Dess tyngd hade samtidigt ställvis åstadkommit en förhållandevis hård sammanpressning. Det var därför stundom svårt att skilja mellan helt orörd jord och genom maskinen flyttade och åter inpressade jordpartier.

Först gjordes en försiktig avplaning ned till i huvudsak orörd jord. Härvid framträdde sex oregelbundna mörkare fläckar (bild 2 - 3). Av dessa undersöktes två, nr 1 och 3, noggrannare och de övriga mera summeriskt.

Nr 1 (se plan och profil; bild 4).

Mått: 3,2 x 1,5 m; största bevarade djup 0,35 m.

Fyllning: mörk jord med enstaka vittrade eller skörbrända, intill handstora stenar; enstaka små kolpartiklar; ställvis grus; i det djupaste partiet någon cm ovanför botten ett oregelbundet rundat skikt med rikligt kol, ca 0,3 x 0,3 x 0,05 m; längst i nordväst i övre delen en rundad nedgrävning ca 0,2 x 0,2 m, vars botten och väggar var täckta med ett ca 2 cm tjockt lager av ljusare sand, men vars fyllning överensstämde med den övriga.

Fynd (bild 9a): Krukskärva av hårt, på ytan rödbrunt gods, av kanten av större kärl; cornerad; 4,2 x 1,3 cm, tjocklek 1,2 cm. **83590:1**

Krukskärva av brunt gods med stora stycken fältspat, från utböjd, profilerad kant; 2,9 x 0,9 cm, tjocklek 0,9 cm. **83590:2**

Spån av flinta, 3,6 cm. **83590:3**

Avfallsskärvor av flinta, åtta, varav två skörbrända. **83590:4**

Knacksten? Ovalt rundat stycke av kristallinisk bergart, **83590:5** troligen avsiktligt tillformat; 6,3 x 5,1 x 4,1 cm.

Prov av jord och kol tillvaratogs.

De båda krukskärvorna påträffades ytligt. Slagen flinta tillvaratogs även djupare i gropens fyllning, där emellertid trots noggrann genomgång och sällning ingen keramik iaktogs.

Nr 2.

Oregelbundet rundad grop ca 0,4 x 0,4 x 0,2 m.

Fyllning: mörk jord med kolpartiklar.

Fynd (bild 9b): Krukskärvor, två, av hårt gods, 1,4 cm tjockt; magrat med mineralkorn; utsidan slät, mest ljusbrun; inuti mörkt; böjning ytterst ringa eller ingen (möjligen lock eller botten); största mått 5,6 resp. 4,6 cm. **83590:6**

Krukskärva, av brunt gods. Tjocklek ca 0,7 cm (skärvan är dock till stor del avflagad på ena sidan). Största mått 2,0 cm. **83590:7**

Keramikfragment, obetydliga, tre. **83590:8**

Keramiken påträffades ytligt.

Nr 3 (se plan och profiler; bild 5).

Mått: 2,2 x 1,8 m; största bevarade djup drygt 0,3 m.

Fyllning: Mörk jord med ganska talrika kolpartiklar och enstaka stenar. Särskilt i gropens västra del kunde ett dm-tjockt lerigt kollager följas långa sträckor. I den västra profilen, där detta lager avtecknade sig med en längd av 1,4 m, var det på en sträcka av 0,9 m delat i två tunnare strimmor, åtskilda av sandigare jord, resp. starkt vittrad sten. Därunder var fyllningen delvis rödare än eljest.

Fynd(bild 10): Krukskärvor, tolv, av i medeltal 1,4 cm tjockt, grusblandat gods, ljus brunt-rödbrunt på utsidan, mörkgrått - svartgrått på insidan; av större kärl. Störst 4,3 cm. **83590:9**

Krukskärvor, tolv, av 0,5 cm tjockt, gråbrunt, stundom något rödbrunt, fint gods; av kärl med insvängt parti, troligen hals, störst 3,4 cm. Delvis hopsatta. **83590:10**

Keramik, ett femtontal obetydliga fragment. **83590:20**

Slagen flinta, tre stycken. **83590:11**

Prov av enstake kolpartiklar samt av kollager tillvaratogs.

Krukskärvor påträffades i övre delarna med koncentration till ett område innanför sydöstra hörnet. Den i djupast läge iakttagna keramiksmulan låg ca 0,12 m under den avplanade ytan och under den nyss nämnda keramikkoncentrationen.

Nr 4 (se profil; bild 6).

Oregelbundet rundad, flack grop, i genomsnitt 2,3 m i tvärmått. Bevarat djup i medeltal 0,15 m.

Fyllning: Överst mörk jord; därunder - utom ytterst i fläckens kanter - ett drygt dm-tjockt lager av brandjord med rikligt träkol. Enstaka upp till 0,3 m stora, skörbrända stenar. Intill en av dessa, i nordvästra delen, ett område ca 0,2 x 0,2 m, med formlös bränd lera inblandad i fyllningen.

Fynd (bild 11): En krukskärva av cm-tjockt, utåt ljusbrunt, inåt mörkt gods med mineralkorn. Största mått 3,5 cm. Ej foto. **83590:12**
Lerkläining, störst 6,5 cm.

Prov av brandjord tillvaratogs.

Nr 5 (bild 7).

Rund grop med rundad botten, ca 0,4 x 0,4 x 0,3 m.

Fyllning: mörk jord med kolpartiklar.

Fynd(bild 12a): bränd lera, ett femtontal bitar, störst 4,3 cm. **83590:13**

Nr 6 (bild 8).

Ovanpå naturlig blocksamling i grus liten, rund, i profil flack samling brandjord, ca 0,4 x 0,4 x 0,1 m.

Fynd (bild 12b):Krukskärvor, tre, rödbruna och ljusbruna; tjocklek 0,9 - 1,0 cm, störst 3,0 cm. Två av dem är nötta. **83590:14**

Bränd lera, tre obetydliga smulor. **83590:21**

Prov på kol tillvaratogs.

Lösfynd inom och intill det undersökta området (bild 13).

Krukskärva av mörkbrunt gods med mineralkorn; endast innerytan bevarad; nuvarande största tjocklek 1,8 cm; största mått 4,6 cm. Har tillhört kärl med skarpvinkligt indraget parti, snarast vid halsen. **83590:15**

Krukskärva av gråbrunt, fint gods med små mineralkorn; tjocklek intill 0,6 cm. Största mått 3,0 cm. Har tillhört utböjt (buk)parti. **83590:16**

Bränd lera, obetydliga fragment. **83590:22**

Avfallsskärvor av flinta, tre, varav en 7,2 cm. **83590:17**

Nr 7.

Ca 75 m N t O 6m grävningplatsen påträffades inom tidigare avbanat område rester av en härd med stenar, på sand. Rikligt med brandjord inom drygt metervid yta. Inga fynd. Prov på brandjord tillvaratogs.

Göteborg den 27 september 1957.

På musei vägnar

mbj
Carl-Axel Moberg

Undersökning av boplatslämning vid Stora Holm 1², Tuve sn,
Västergötland.

Under maskinell avbaning av matjord på Stora Holm 1², Tuve sn (ägare Oskar Nybloms sterbhus), stötte lantbrukare Åke Nyblom (Stora Holms säteri, Tuve, Göteborg H, tel. 66 03 06) på rader av stenblock, som han misstänkte tillhöra någon fornlämning. Han satte sig därför i förbindelse med en styrelseledamot i Tuve hembygdsförening, förvaltare Bertel Knutsson (Norum, Tuve, Göteborg H, tel. 66 02 18), vilken underrättade arkeologiska museet den 30 maj. Påföljande dag besöktes platsen. Stensamlingarna kunde ej konstateras härröra från någon fornlämning. Däremot iaktogs fläckar av brandjord med keramik. Den 1 juni begärdes fullmakt för undersökning, vilken utfördes den 3 och 4 juni. I denna deltog förutom undertecknad konservatorsbiträdet G. Lindman. En arbetare ställdes till förfogande genom markägaren, utan kostnad för museet.

Fyndplatsen (bild 1) är belägen på en tämligen hög, trädfri platå söder om Stora Holms säteri. Det aktuella området har intill nyligen varit betesmark - liksom ännu större delen av platån i övrigt. Det har emellertid utarrenderats till Volvo för användning såsom uppställningsplats för bilar. Enligt avtal åligger det markägaren att i erforderlig utsträckning bana av matjorden så att fordonen ställs på ytan av underliggande grus. I samband härmed gjordes de iakttagelser, som ledde till att platsen rapporterades. Fornlämningen Tuve sn nr 15 befinner sig 90 - 100 m SV om fyndplatsen.

De vid besiktningen uppmärksammade brandfläckarna låg tämligen samlat med ett undantag (nr 7 nedan). Därför undersöktes en sammanhängande yta om c:a 100 m² så noggrant, som ansågs försvarligt med hänsyn till fornlämningens art och behovet att få området disponibelt för avsett ändamål. På hela detta område hade matjorden redan bortskrapats, enligt uppgift till ett djup av c:a $\frac{1}{2}$ m. Denna uppgift bestyrktes genom profil, som upptogs i intilliggande orörd mark.

Undersökningen försvårades avsevärt av den omständigheten att maskinens skopa vid avbaningen kommit att ta ganska ojämnt. Dess tyngd hade samtidigt ställvis åstadkommit en förhållandevis hård sammanpressning. Det var därför stundom svårt att skilja mellan helt orörd jord och genom maskinen flyttade och åter inpressade jordpartier.

Först gjordes en försiktig avplaning ned till i huvudsak orörd jord. Härvid framträdde sex oregelbundna mörkare fläckar (bild 2 - 3). Av dessa undersöktes två, nr 1 och 3, noggrannare och de övriga mera summariskt.

Nr 1 (se plan och profil; bild 4).

Mått: 3,2 x 1,5 m; största bevarade djup 0,35 m.

Fyllning: mörk jord med enstaka vittrade eller skörbrända, intill handstora stenar; enstaka små kolpartiklar; ställvis grus; i det djupaste partiet någon cm ovanför botten ett oregelbundet rundat skikt med rikligt kol, ca 0,3 x 0,3 x 0,05 m; längst i nordväst i övre delen en rundad nedgrävning ca 0,2 x 0,2 m, vars botten och väggar var täckta med ett ca 2 cm tjockt lager av ljusare sand, men vars fyllning överensstämde med den övriga.

Fynd (bild 9a): Krukskärva av hårt, på ytan rödbrunt gods, av kanten av större kärl; oornerad; 4,2 x 1,3 cm, tjocklek 1,2 cm.

Krukskärva av brunt gods med stora stycken fältspat, från utböjd, profilerad kant; 2,9 x 0,9 cm, tjocklek 0,9 cm.

Spån av flinta, 3,6 cm.

Avfallsskärvor av flinta, åtta, varav två skörbrända.

Knacksten? Ovalt rundat stycke av kristallinisk bergart, troligen avsiktligt tillformat; 6,3 x 5,1 x 4,1 cm.

Prov av jord och kol tillvaratogs.

De båda krukskärvorna påträffades ytligt. Slagen flinta tillvaratogs även djupare i gropens fyllning, där emellertid trots noggrann genomgång och sällning ingen keramik iaktogs.

Nr 2.

Oregelbundet rundad grop ca 0,4 x 0,4 x 0,2 m.

Fyllning: mörk jord med kolpartiklar.

Fynd (bild 9b): Krukskärvor, två, av hårt gods, 1,4 cm tjockt; magrat med mineralkorn; utsidan slät, mest ljusbrun; inuti mörkt; böjning ytterst ringa eller ingen (möjligen lock eller botten); största mått 5,6 resp. 4,6 cm.

Krukskärva, av brunt gods. Tjocklek ca 0,7 cm (skärvan är dock till stor del avflagad på ena sidan). Största mått 2,0 cm.

Keramikfragment, obetydliga, tre.

Keramiken påträffades ytligt.

Nr 3 (se plan och profiler; bild 5).

Mått: 2,2 x 1,8 m; största bevarade djup drygt 0,3 m.

Fyllning: Mörk jord med ganska talrika kolpartiklar och enstaka stenar. Särskilt i gropens västra del kunde ett dm-tjockt lerigt kollager följas långa sträckor. I den västra profilen, där detta lager avtecknade sig med en längd av 1,4 m, var det på en sträcka av 0,9 m delat i två tunnare strimmor, åtskilda av sandigare jord, resp. starkt vittrad sten. Därunder var fyllningen delvis rödare än eljest.

Fynd(bild 10): Krukskärvor, tolv, av i medeltal 1,4 cm tjockt, grusblandat gods, ljus brunt-rödbunt på utsidan, mörkgrått - svartgrått på insidan; av större kärl. Störst 4,3 cm.

Krukskärvor, tolv, av 0,5 cm tjockt, gråbrunt, stundom något rödbunt, fint gods; av kärl med insvängt parti, troligen hals, störst 3,4 cm. Delvis hopsatta.

Keramik, ett femtontal obetydliga fragment.

Slagen flinta, tre stycken.

Prov av enstaka kolpartiklar samt av kollager tillvaratogs.

Krukskärvor påträffades i övre delarna med koncentration till ett område innanför sydöstra hörnet. Den i djupast läge iakttagna keramikmulan låg ca 0,12 m under den avplanade ytan och under den nyss nämnda keramikkoncentrationen.

Nr 4 (se profil; bild 6).

Oregelbundet rundad, flack grop, i genomsnitt 2,3 m i tvärmått. Bevarat djup i medeltal 0,15 m.

Fyllning: Överst mörk jord; därunder - utom ytterst i fläckens kanter - ett drygt dm-tjockt lager av brandjord med rikligt träkol. Enstaka upp till 0,3 m stora, skörbrända stenar. Intill en av dessa, i nordvästra delen, ett område ca 0,2 x 0,2 m, med formlös bränd lera inblandad i fyllningen.

Fynd (bild 11): En krukskärva av cm-tjockt, utåt ljusbrunt, inåt mörkt gods med mineralkorn. Största mått 3,5 cm. Ej foto.

Lerklining, störst 6,5 cm.
Prov av brandjord tillvaratogs.

Nr 5 (bild 7).

Rund grop med rundad botten, ca 0,4 x 0,4 x 0,3 m.

Fyllning: mörk jord med kolpartiklar.

Fynd(bild 12^a): bränd lera, ett femtontal bitar, störst 4,3 cm.

Prov av kol tillvaratogs.

Nr 6 (bild 8).

Ovanpå naturlig blocksamling i grus liten, rund, i profil flack samling brandjord, ca 0,4 x 0,4 x 0,1 m.

Fynd (bild 12b): Krukskärvor, tre, rödbruna och ljusbruna; tjocklek 0,9 - 1,0 cm, störst 3,0 cm. Två av dem är nötta.

Bränd lera, tre obetydliga smulor.

Prov på kol tillvaratogs.

Lösfynd inom och intill det undersökta området (bild 13).

Krukskärva av mörkbrunt gods med mineralkorn; endast innerytan bevarad; nuvarande största tjocklek 1,8 cm; största mått 4,6 cm. Har tillhört kärl med skarpvinkligt indraget parti, snarast vid halsen.

Krukskärva av gråbrunt, fint gods med små mineralkorn; tjocklek intill 0,6 cm. Största mått 3,0 cm. Har tillhört utböjt (buk)parti.

Bränd lera, obetydliga fragment.

Avfallsskärvor av flinta, tre, varav en 7,2 cm.

Nr 7.

Ca 75 m N t O 6m grävningens platsen påträffades inom tidigare avbanat område rester av en härd med stenar, på sand. Rikligt med brandjord inom drygt metervid yta. Inga fynd. Prov på brandjord tillvaratogs.

Göteborg den 27 september 1957.

På musei vägnar

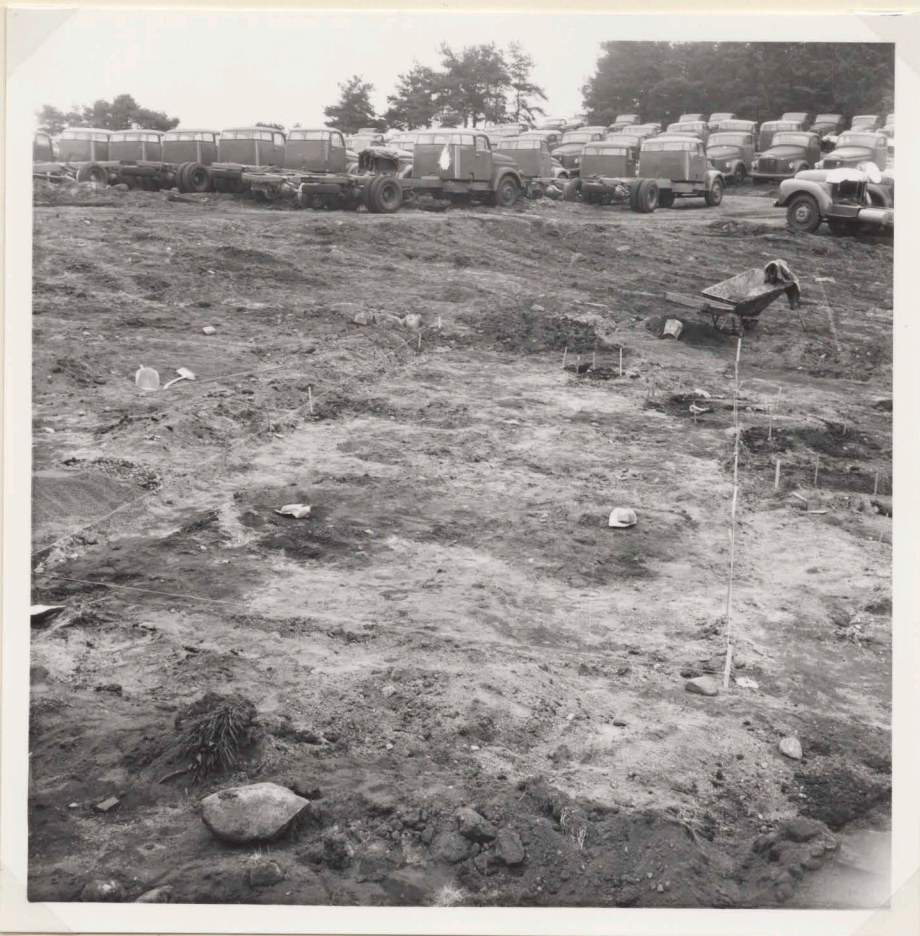
Carl-Axel Moberg

Carl-Axel Moberg

Film nr(a3435)
B276

Bild 1. Översiktsbild av området,
från S. Den undersökta ytan är
belägen framför baracken.

Film nr (a 3436)

B177

Bild 2. Under början av undersökningen. Från NV.

Film nr (a 3437)

B178

Bild 3. Från N

GÖTEBORGS
ARKEOLOGISKA
MUSEUM

Bild 4. Brandfläck 1, från N

Film nr (a 3438)

B 279

Bild 5. Brandfläck 3, från SV.

Film nr (a 3439)

B 280

Film nr(a 3440)

B281

Bild 6. Brandfläck 4, från NO

B282

Film nr(a 3441)

Bild 7. Brandfläck 5, från NO

GÖTEBORGS
ARKEOLOGISKA
MUSEUM

Bild 8. Brandfläck 6, från S.

Film nr (a 3449)
B 283

Västergötland.
Östra Hisings h:d.
Tuve s:n.
St. Holm 1²

Bild 9 a Brandfläck 1

Bild 9 b. Brandfläck 2.

Bild 10. Brandfläck 3.

Bild 11. Brandfläck 4.

Bild 12 a. Brandfläck 5.

Bild 12 b. Brandfläck 6.

Bild 13. Diverse fynd.

*Boplatslämning
St. Holm 1 & Tuve socken
Skiss över det i juni 1957 av
Göteborgs arkeologiska museum
undersökta områdets läge på
lantmäterikarta 126/Tuve 1:4000*

RL 330/57

bestyrkes på tjänstens vägnar
Göteborg i länets lantmäterikontor
den 16 sept. 1957

Lizzy Björklund

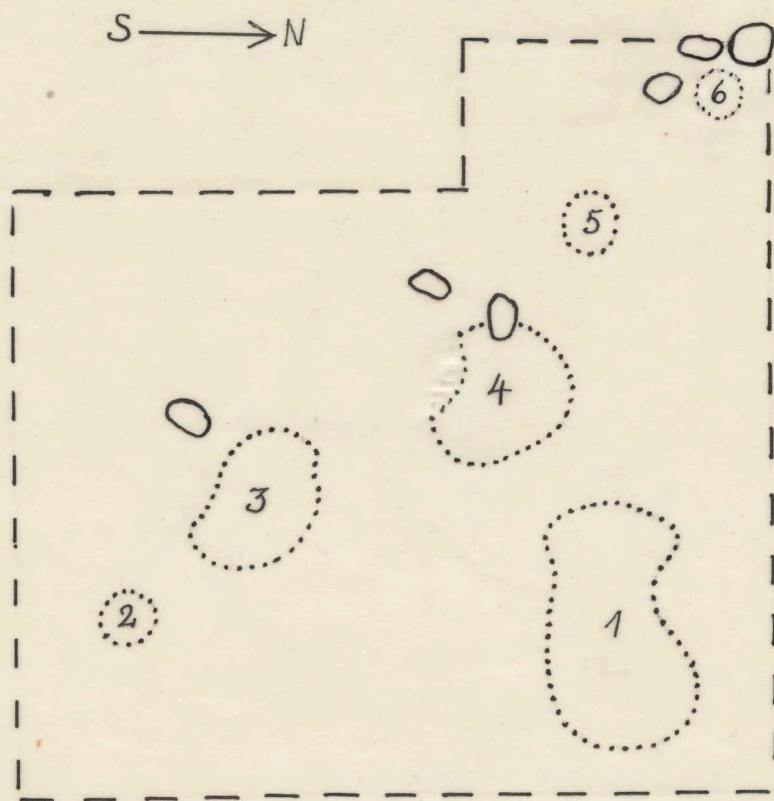
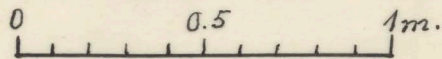
GÖTEBORGS
ARKEOLOGISKA
MUSEUM

Arkivet 126/Tuve

Plan över undersökt område med brandfläckar

St. Holm 1² Tuve sn.

Skala 1:100

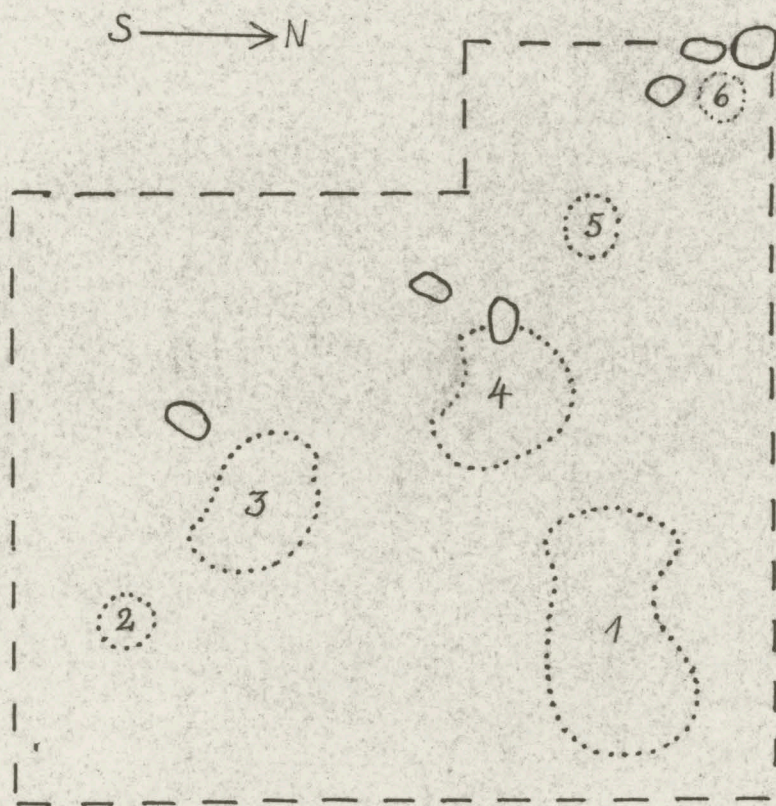
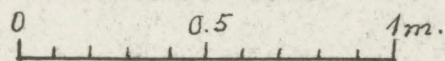
Göteborgs arkeologiska museum

4.6.57.

Plan över undersökt område med brandfläckar

St. Holm 1² Tuve sn.

Skala 1:100

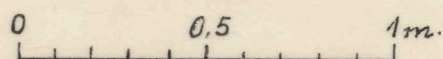
Göteborgs arkeologiska museum

4.6.57.

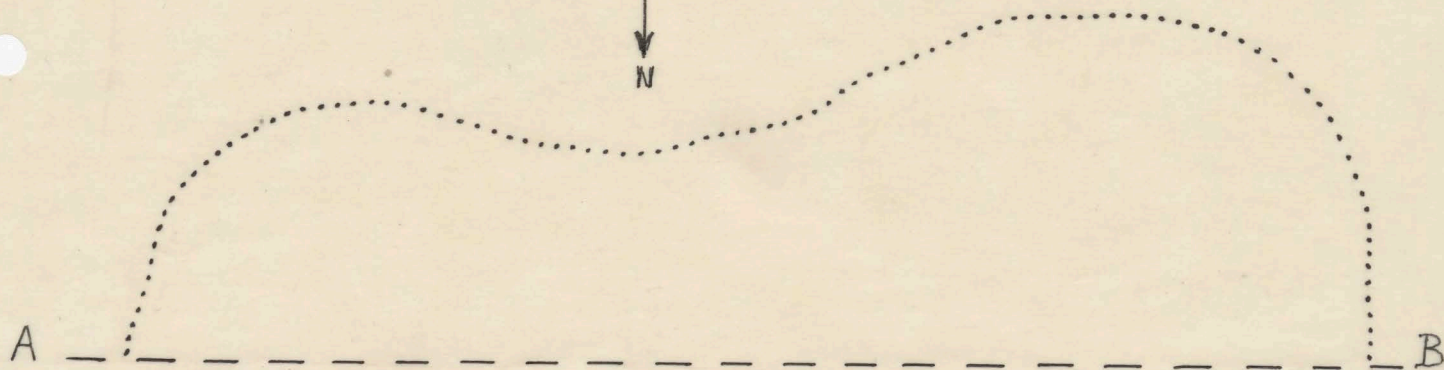
Plan och profil över brandfläck nr 1.

St. Holm 1² Tuve sn.

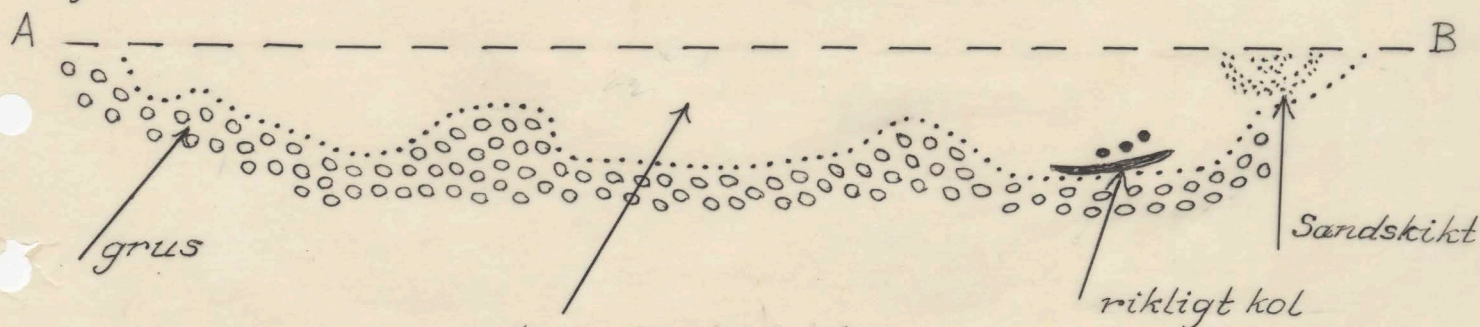
Skala 1:20

Plan:

Profil:

grus

mörk jord med enstaka
vittrade eller skörbrända,
intill handstora stenar;
enstaka små kolpartiklar

rikligt kol

Sandskiikt

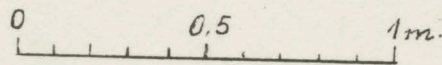
Göteborgs arkeologiska museum

4.6.57

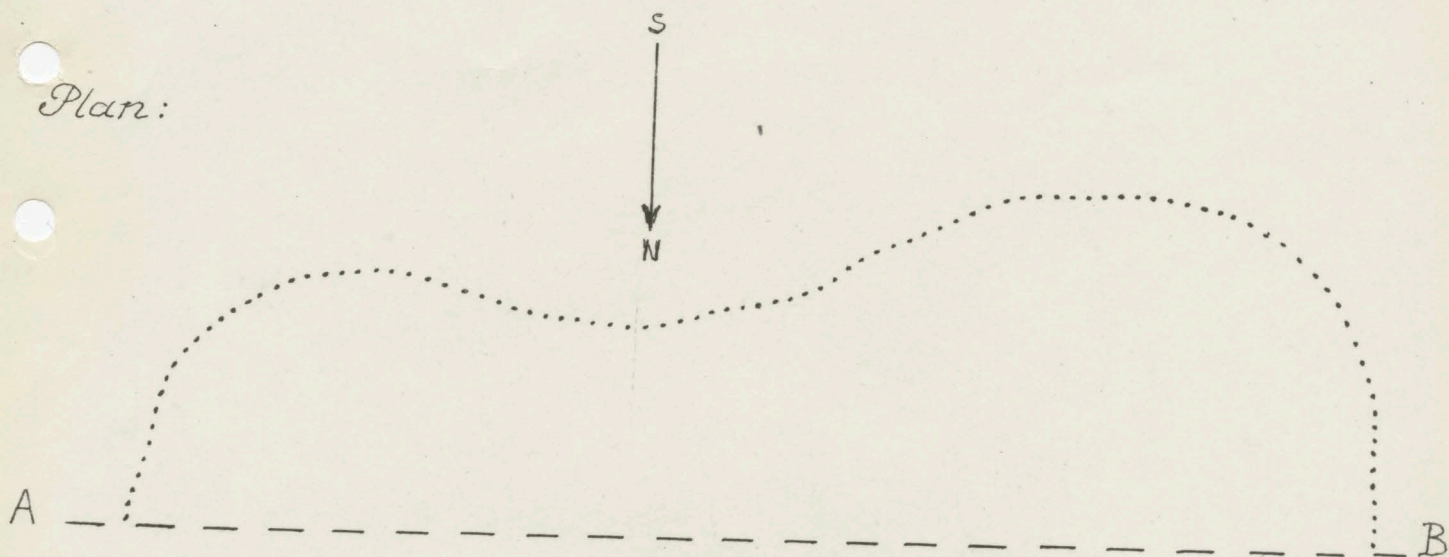
Plan och profil över brandfläck nr 1.

St. Holm 1² Tuve sn.

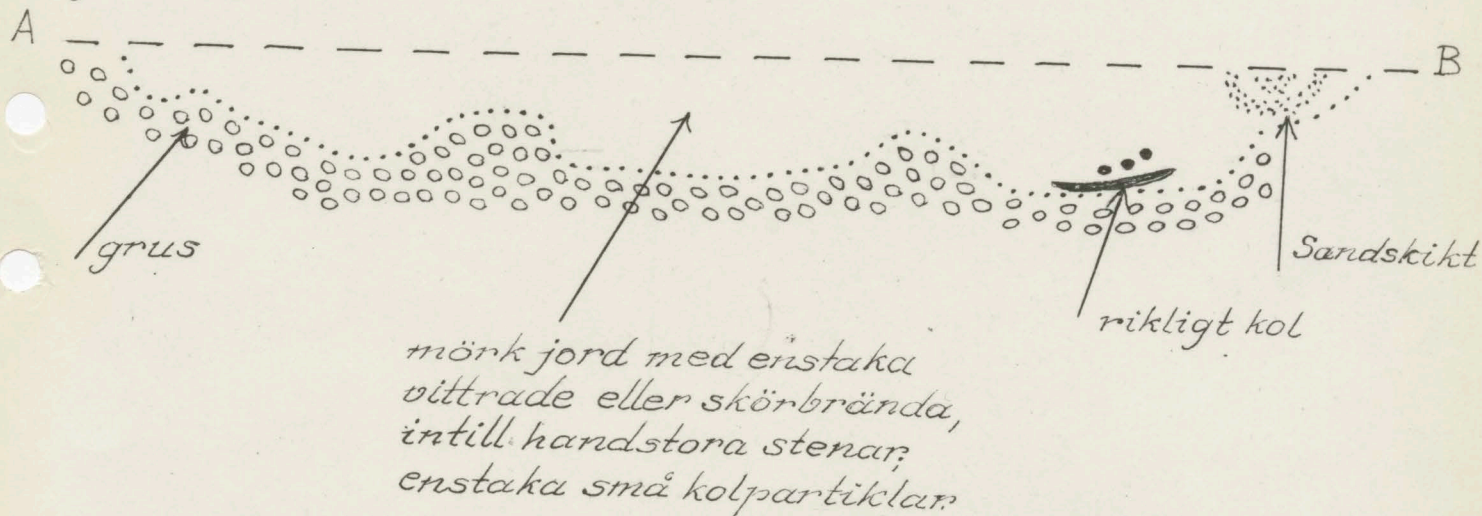
Skala 1:20

Plan:

Profil:

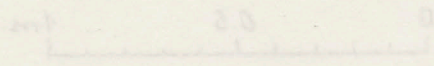
Göteborgs arkeologiska museum

4.6.57

Plan och profil över brandfläck nr 1.

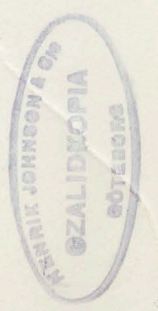
St. Skinn 12 Jäms nr.

Skala 1:20

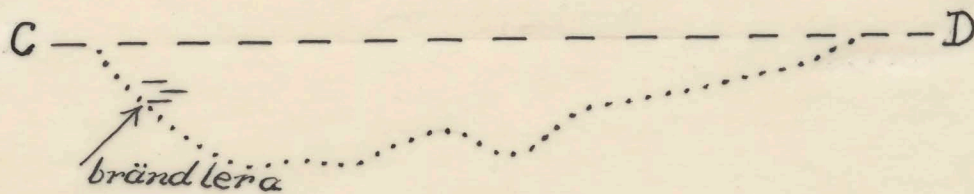
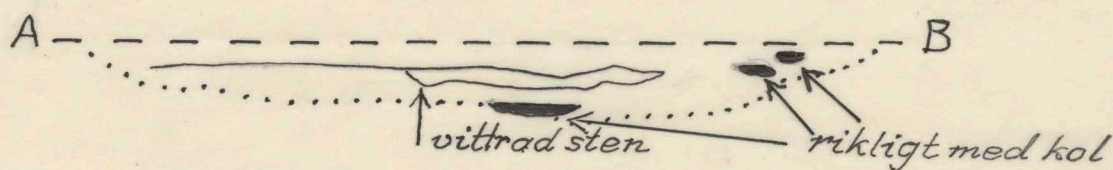
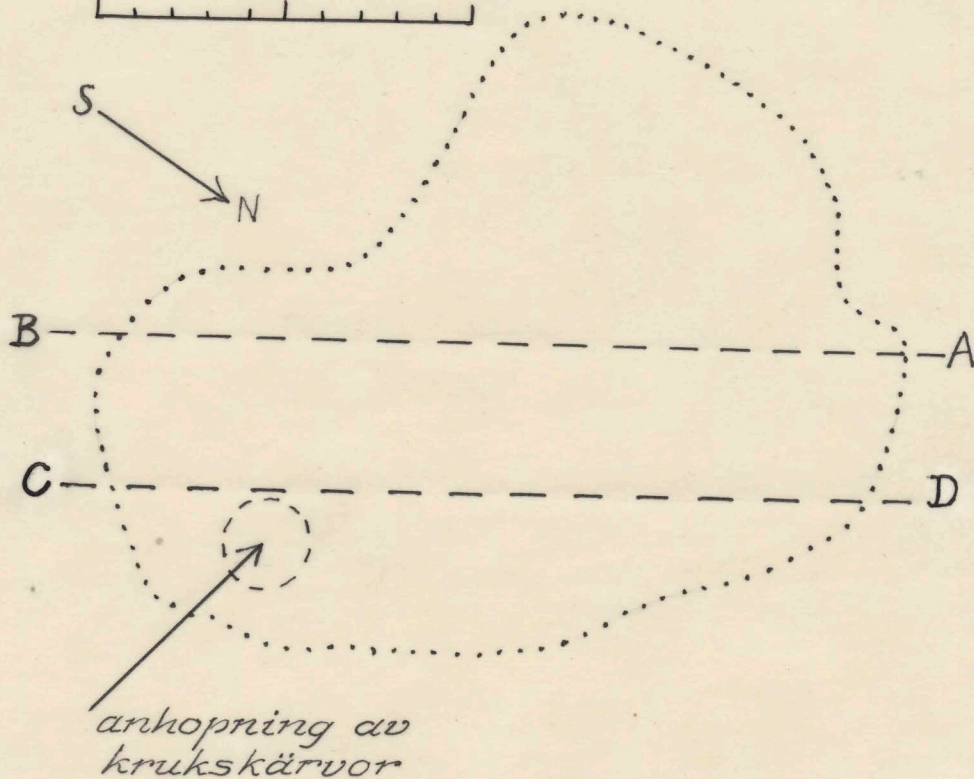
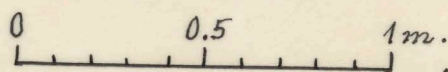
mark jord med aska
öfrande eller skörbrända
in till hvarstora stenar
askan som kopparlik

Göteborgs arkæologiska museum
4. 6. 27

Plan och profiler över brandfläck nr 3.
St. Holm 1². Tuve sn

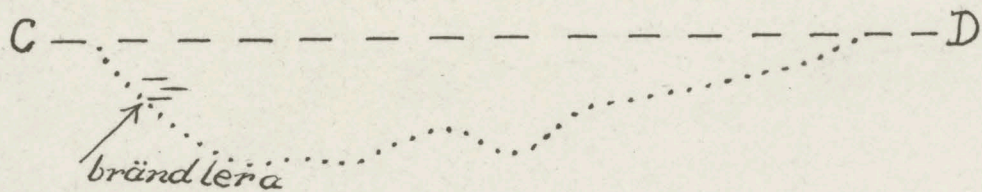
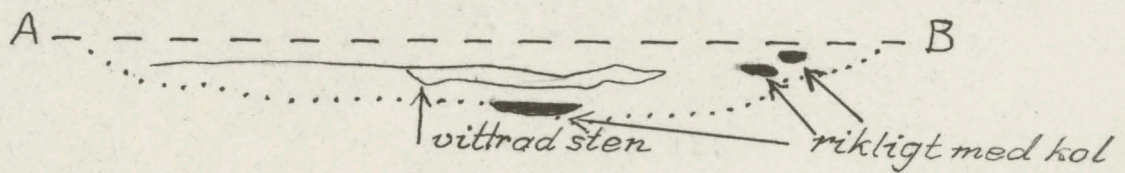
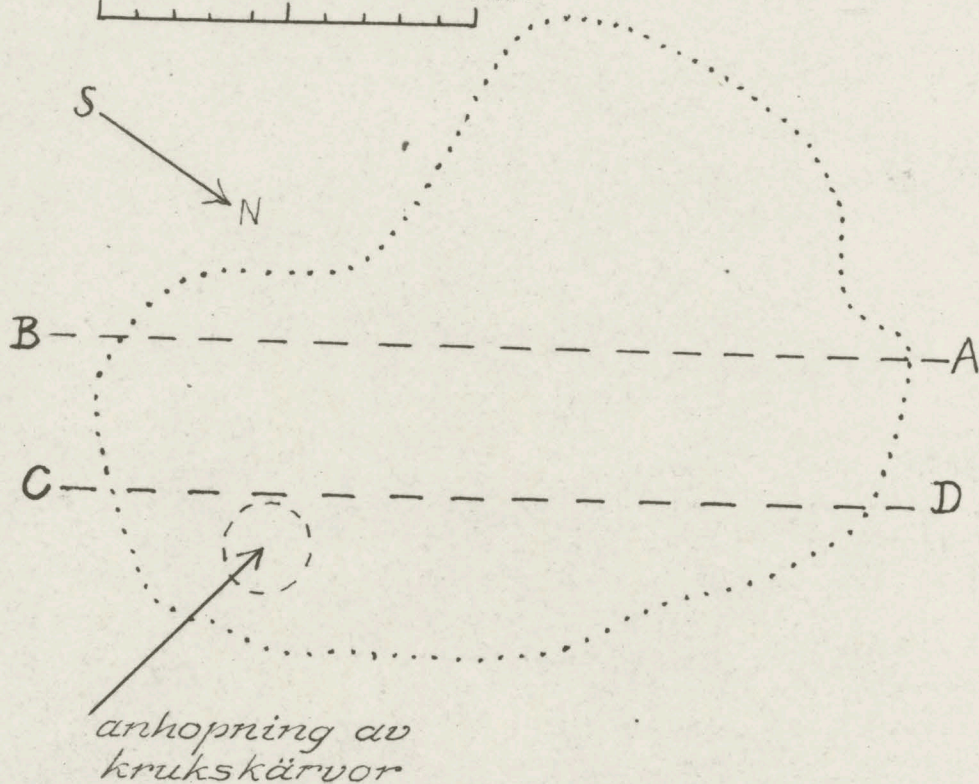
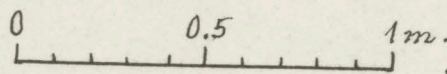
Skala 1:20

Fyllningens huvuddel utgjordes
av mörk jord med ganska talrika
kolpartiklar och enstaka stenar.

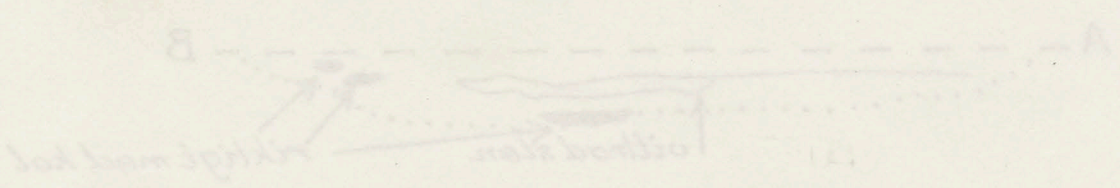
Plan och profiler över brandfläck nr 3.
St. Holm 1² Tuve sn

Skala 1:20

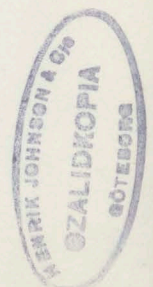

Fyllningens huvuddel utgjordes
av mörk jord med ganska talrika
kolpartiklar och enstaka stenar.

Plan over profilen öster för avsnittet nr 3.
 St. John 1^a June 57
 Skala 1:20

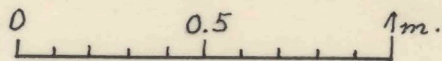
Stadsbyggnadskontoret
 1887

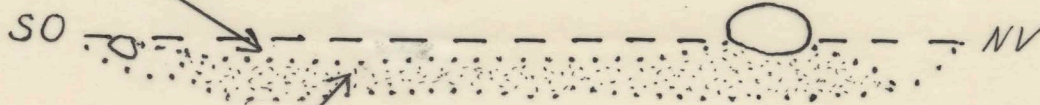
Profil av brandfläck nr 4.

St. Holm 12 Tuve sn.

Skala 1:20

mörk jord

*brandjord med
rikligt träkol,
enstaka skörbrända
stenar*

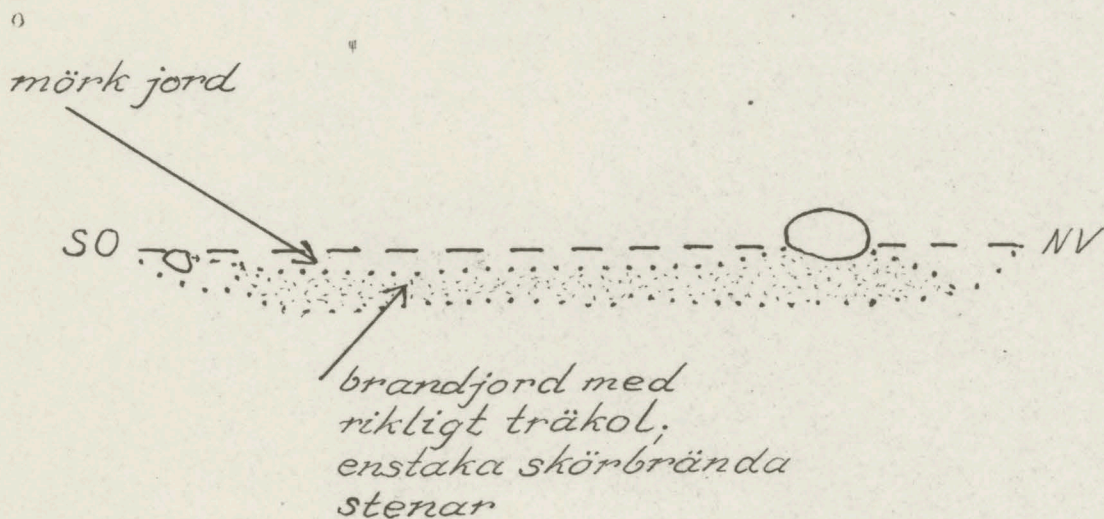
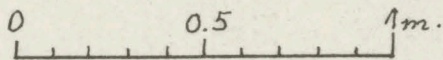
Göteborgs arkeologiska museum

4.6.57.

Profil av brandfläck nr 4.

St. Holm 12 Tuve sn.

Skala 1:20

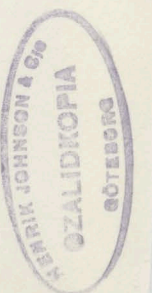
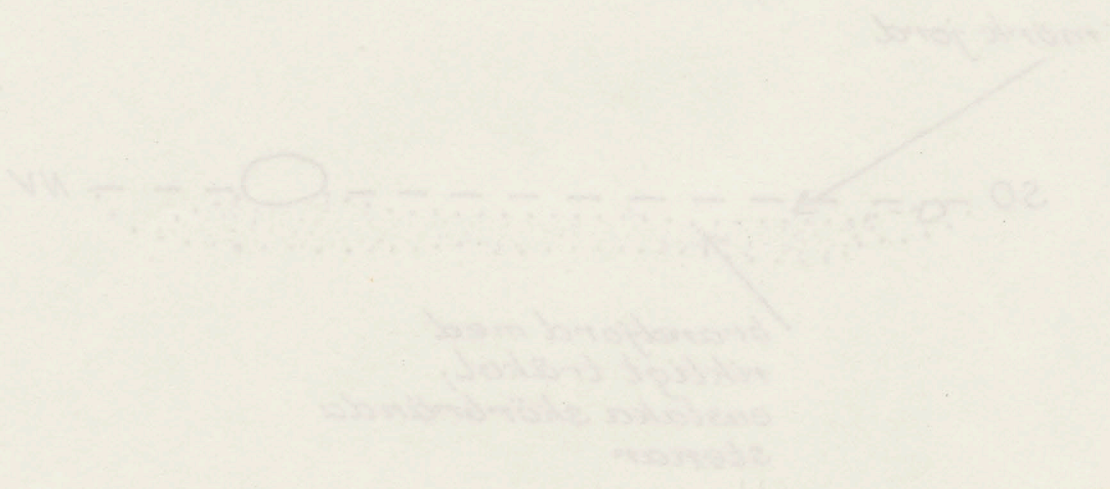
Göteborgs arkeologiska museum

4.6.57.

Stiftet av brändfläck nr 4

St Sklm 12 June 20

Skala 1:20

Göteborgs arkitektiska museum
1912